

Mönkijän käyttö- ja turvallisuusohje

Tutustu mönkijään ja sen käyttöohjeeseen, ennen kuin ryhdyt ajoon.

- Sinun ja muiden turvallisuus on erittäin tärkeää. Ja tämän mönkijän turvallinen käyttö on erittäin vastuullista.
- Kuljeta mönkijää järkevästi, sillä ennaltaehkäiset erilaisia vaaratilanteita.

Ikärajoitus

Minimi-ikä tämän mönkijän ajamiseen on 12 vuotta. Alle 12-vuotiaan ei koskaan pitäisi ajaa mönkijällä, jonka kuutiotilavuus on 70cc tai sen yli.

Käytä aina kypärää

Kypärän käyttö alentaa merkittävästi päähän kohdistuvia vammoja, joten käytä aina kunnollista ja hyväksyttyä kypärää. Kypärä on tärkein suojavaaruste turvallisuuden kannalta, se pystyy estämään vakavatkin päävammat. Kypärän pitäisi istua hyvin päähän sekä tuntua päässä mukavalta. Käytä aina ajolaseja ja suojavaatetusta.

Ei matkustajia

Mönkijä on suunniteltu vain yhdelle ihmiselle. Siinä ei ole kädensijoja tai jalkatappeja matkustajalle, eikä kahden istuttavaa satulaa, joten älä koskaan kyyditse toista henkilöä. Matkustaja voi myös haitata mönkijän käsiteltävyyttä ja tasapainoa.

Aja vain maastossa

Ajoneuvo on suunniteltu ja valmistettu ainoastaan maastoajoa varten. Renkaat eivät ole tehty kestopäällysteisille teille, eikä ajoneuvossa ole vilkkuja tai muita tarvittavia varusteita yleisillä teillä ajoon. Kun ajat maastossa, muista aina noudattaa paikallisia maastoajolakeja ja sääntöjä. Pyydä lupa, jos ajat yksityisalueella. Vältä aidattuja alueita ja noudata ”Ei läpikulkua” kylttejä.

Ajoneuvon hallinta

Pidä aina molemmat kädet ohjaustangossa ja molemmat jalat jalkatapeilla kun ajat mönkijällä. Tämä on tärkeää säilyttääksesi ajoneuvon tasapainon ja hallinnan. Edes yhden käden tai jalan irrottaminen niille varatuista paikoista vähentää kykyä hallita ajoneuvon tasapainoa ja seurauksena voi olla sen kaatuminen.

Varovaisuus vieraassa maastossa

Maastossa ajaminen edellyttää valmiutta eri vaaroihin. Tarkkaile jatkuvasti maastoa yllättävistä käänöksistä, kivistä, kuopista, ja muista vaaratekijöistä. Pidä nopeutesi riittävän alhaisena jotta ehdit reagoida muuttuviin tilanteisiin. Etene hitaasti ja erityisen varovaisesti, kun ajat maastossa, joka ei ole Sinulle entuudestaan tuttu. Varaudu ajoneuvollasi muuttuviin maasto-olosuhteisiin. Älä aja kovaa jos näkyvyys on rajoitettu. Säilytä turvaväli mönkijäsi ja muiden maastoajajien välillä.

Nopeuden hallinta

Ajaminen liian suurella nopeudella lisää riskiä joutua onnettomuuteen. Älä koskaan aja yli kykyjesi, tai nopeammin mitä olosuhteet sallivat. Muista että alkoholi, huumeet, väsymys ja huomiokyvyn heikkeneminen alentavat merkittävästi harkintakykyä ja ajoturvallisuutta. Käytä ajoneuvoa olosuhteisiin, maaperän laatuun, näkyvyyteen ja taitoihisi nähden sellaisella nopeudella, että riskejä ei pääse syntymään.

Älä aja humalassa

Alkoholi ja ajaminen eivät kuulu yhteen. Älä koskaan nauti alkoholia, ennen kuin lähdet ajamaan. Äläkä myöskään anna ystävien ajaa humalassa.

HUOM! Mönkijän väära tai huoleton käyttö sisältää aina vakavan onnettomuuden tai pahimmillaan hengen menetyksen riskin.

Ajovalmius

Mönkijä on tarkoitettu vain yli 12-vuotiaiden käyttöön. Fyysiset taidot ovat erityisen tärkeitä! Arvioi nuoren ajovalmiutta seuraavasti: annan hänen seisoa mönkijän jalkatapeilla ja pitää samalla ohjaustangosta. Tässä asennossa ajoneuvon satulan ja kuljettajan takamuksen välille pitäisi jäädä 7,5 cm vapaata tilaa. Kuljettaja tarvitsee tilaa kääntämiseen; sillä se pystyy seisomaan mukavasti ja tasapaino säilyy, kuljettaja myös pystyy siirtämään vartaloaan eteen ja taakse sekä sivuille. Varmistaudu, että nuori yltää vaivattomasti kaikkiin ohjauslaitteisiin ja pysyy niitä käyttämään. Tarkista myös, onnistuuko hän kääntämään ohjaustankoa vasemmalle ja oikealle ihan loppuun saakka. Pystyykö hän käyttämään vaivattomasti jarrupoljinta ja käynnistysvipua. Onnistuuko hän käyttämään kaasuvipua ja jarruvipuja, kun hän pitää kiinni ohjaustangosta. Jos ei, hän ei vielä ole fyysisesti valmis ajamaan mönkijällä.

Fyysinen kunto: Mönkijän kuljettajalla pitäisi olla ajoneuvon kuljettamiseen ehdottomasti riittävästi fyysisiä taitoja. Nuoren pitäisi oppia ajamaan polkupyörällä ennen, kuin hän lähtee ajamaan mönkijällä. Osaako hän arvioida polkupyörällä nopeutta ja välimatkoja ja käyttää ohjauslaitteita sen mukaan. Nuori, jolla puuttuu hyvä koordinoitaitaito, tasapaino ja liikkuvuus, puuttuu myös ajovalmius mönkijään.

Psyykinen kunto: myös kypsyydellä on merkitystä turvallisen ajon kannalta. Osaako nuori tunnistaa mahdolliset ongelmatilanteet ja ratkaisut niihin? Noudattaako nuori polkupyörällä kaikkia ajolakeja ja sääntöjä? Nuoret, jotka ottavat liikaa riskejä ja joilla ei ole terve harkintakyky ja jotka eivät noudata sääntöjä, eivät ole valmiita ajamaan mönkijällä.

Ennen ajoa tarkistukset

Tarkasta mönkijä huolellisesti ennen jokaista ajoa:

- Moottoriöljy: tarkasta moottoriöljyn määrä ja lisää tarvittaessa.
- Polttoaine: tarkasta polttoaineen määrä ja täytä polttoainetankki tarvittaessa. Varmista myös, että tankin korkki on kunnolla kiinni. Tarkasta ettei ole vuotoja.
- Renkaat: tarkasta ilmanpaineet erillisellä laitteella ja säädä tarvittaessa. Tarkasta myös kuluneisuus ja ettei renkaissa ole vaurioita.

- Ketjuvälitys: tarkasta kunto ja väljyyksiä. Tarvittaessa säädä ja voitele. Tarkasta myös ketjun ja pyörien mahdollinen kuluneisuus ja vaihda tarvittaessa.
- Mutterit ja pultit: tarkasta renkaiden kaikkien muttereiden ja pulttien kiinnitys ja oikea kiristys. Kiristä mutteriavaimella kaikki löystyneet mutterit, pultit ja kiinnikkeet, johon pääset käsiin.
- Rungon alusta: poista kura ja muut epäpuhtaudet, jotka voivat aiheuttaa palovaaran tai vaikuttaa ajoneuvon hallittavuuteen.
- Vuodot, irtonaiset osat: kävele mönkijän ympäri ja tarkasta ettei ole esim. vuotoja, irtonaisia vajereita ym. normaalista poikkeavaa.
- Kaasuvipu: tarkasta kaasuvivun vapaaliike ja säädä tarvittaessa. Paina kaasuvipua ja tarkasta että se liikkuu pehmeästi kaikissa ohjaustangon asennoissa ja sulkeutuu automaattisesti kun vapautat sen.
- Jarrut: purista etu- ja takajarruvipuja sekä paina takajarrupoljinta tarkastaaksesi niiden oikean toiminnan. Tarkasta oikea vapaaliike.
- Moottorin hätäkatkaisin: tarkasta oikea toiminta.
- Ohjausjärjestelmä: tarkasta renkaiden kääntyminen kun käännät ohjaustankoa. Käännä ohjaustankoa oikealle ja vasemmalle ja tarkasta ettei ohjauksessa ole liiallista tyhjääliikettä.

Moottorin käynnistys

Turvallisuutesi kannalta, vältä käyttämistä moottoria suljetussa tilassa, esim. autotallissa. Mönkijän pakokaasu sisältää myrkyllistä hiilimonoksidia, jota muodostuu nopeasti suljettuun tilaan ja seurauksena voi olla pahoinvointi tai kuolema.

Kääntyminen

Virheellinen käännostekniikka voi johtaa ajoneuvon hallinnan menettämisen, seurauksena voi olla haaveri tai kaatuminen.

- Käännös tasaisella alustalla: käännä ohjaustankoa ja kallista vartaloasi kaartein sisäpuolelle. Kallistus vakauttaa ajoneuvon tasapainoa, ja tuntuu helpommalta. Kallistustekniikan opetteleminen on tärkeä ajotaito ajettaessa mönkijällä.
- Jyrkän käännöksen teko pienellä nopeudella: siirrä vartaloasi hieman eteen satulassa ja kallista sisäpuolelle samalla kun käännät ohjaustankoa. Panon siirto eteen auttaa takapyörien kääntymistä ja parantaa samalla etupyörien pitoa.
- Kääntyminen paikaltaan lähtien: avaa kaasua vähitellen samalla kun aloitat kääntämisen ja käynnistät ajoneuvon. Muista siirtää vartaloasi eteen kuten teet jyrkässä käännöksessä ja aina kiihdytyksestä pysäytykseen.

Vältä käännöstä liian suurella nopeudella.

Liuku

Ajoalustan pinta voi merkittävästi vaikuttaa käännöksen tekoon. Luistamista voi esiintyä liukkaalla pinnalla, kuten jäällä, mudassa tai irtosoralla. Jos luistoa tapahtuu jäisellä pinnalla, voit menettää kokonaan suunnan hallinnan. Hiljennä vauhtia ja ajo varovaisesti, sillä vältät luistoa liukkaalla alustalla. Jos ajoneuvo luistaa sivusuunnassa käännöksessä, käännä ohjaus luiston suuntaan. Vältä voimakasta jarruttamista tai kiihdytystä kun korjaat ajosuuntaa.

Ajaminen ylämäkeen

Ajoneuvon turvallinen ajaminen ylämäkeen riippuu suuresti ajajan taidoista ja harkintakyvystä. Aloita harjoittelu helpossa, loivassa rinteessä ennen ajoa ylämäkeen. Kun kokemusta kertyy, oppii välttämään vaarat ja tietää omat rajat. Tämän jälkeen voit siirtyä vaikeampiin paikkoihin. Kuitenkin, Sinun pitää pystyä arvioimaan minkälaiset rinteet tai vaarat voivat johtaa ajoneuvosi kaatumiseen. Vältä liian jyrkkiä rinteitä. Jyrkän rinteiden ylitys voi johtaa ajoneuvon kaatumiseen paljon helpommin, kuin ajettaessa tasaisella alustalla. Älä koskaan ajaa rinteeseen, mihin ajoneuvon tai Sinun kyvyt eivät riitä.

Kun nouset rinnettä, siirrä painosi eteen jotta etupyörät eivät irtoa maasta. Siirrä satulassa kehon painoasi eteen. Paremman tasapainon saavutat, jos kallistat samalla koko vartaloa eteenpäin. Väärin suoritettu rinteiden nousu voi johtaa ajoneuvon hallinnan menetykseen tai kaatumiseen.

- Tutki reitti huolellisesti, ennen kuin nouse rinteeseen;
- Älä aja ylämäkeen jos reitti on liian liukas tai irtonainen;
- Rinteiden nousussa, valitse ennakkoon oikea vaihde ja nopeus ajo-olosuhteisiin. Pyri pitämään mahdollisimman tasainen veto.
- Älä koskaan avaa kaasua äkillisesti tai tee äkillisiä vaihteiden vaihtoja. Mönkijä voi kiepsahtaa takaperin yli.
- Älä mene ylitä mäen harjaa suurella nopeudella. Jotain esteitä, jyrkkiä pudotuksia tai toinen ajoneuvo tai henkilö voi olla toisella puolella rinnettä.

Moottorin sammuminen ja/tai mönkijän vieriminen taaksepäin

Jos arvioit väärin kyvyn nousta mäkeä tai ajo-olosuhteet, voi käydä niin ettei ajoneuvon teho riitä nousuun tai pito ei ole riittävä. Jos näin käy, voi mönkijä pysähtyä ja/tai lähteä vierimään taaksepäin. Moottorin sammuminen, rullaaminen alaspäin tai väärin satulasta nouseminen jyrkässä nousussa voi johtaa mönkijän kaatumiseen.

Mitä tehdä jos mönkijä pysähtyy tai vierii taaksepäin mäen ylityksessä? Jos ajoneuvon eteneminen hidastuu:

1. Käytä etu- ja takajarrua yhtä aikaa, pysäytä ajoneuvo niin että etupää osoittaa suoraan rinteessä ylöspäin.
2. Nouse satulasta, paina samalla jarruja.
3. Aseta vaihde vapaalle, kytke pysäköintijarru ja sammuta moottori.
4. Arvioi seuraavat tilanteet.

Jos ajoneuvo lähtee vierimään taaksepäin ennen kuin aloitat jarruttamaan:

- Pidä painosi kohti ylärinnettä.
- Käytä ensin etujarrua kevyesti, tämän jälkeen käytä takajarrua kevyesti. Älä koskaan jarruta ainoastaan takajarrulla, äläkä käytä jarrua äkillisesti jos vierit taaksepäin, seurauksena voi olla että ajoneuvo kaatuu.

Jos ajoneuvo jatkaa liukumista taaksepäin: kun olet käyttänyt jarruja, hyppää pois ja hylkää ajoneuvo.

Mitä tehdä sen jälkeen kun ajoneuvo on pysähtynyt tai vierinyt taaksepäin:

Jos rinne on liian jyrkkä tai liukas, tai jos epäilet ettet pysty viemään mönkijää turvallisesti alas kävelemällä, jätä ajoneuvo siihen paikkaan, ja hae apua. Jos mahdollista, aseta esteet renkaiden alle ettei ajoneuvo pääse vierimään alaspäin.

Jos rinne ei ole liian jyrkkä ja Sinulla on hyvät jalansijat, pystyt viemään kävelemällä ajoneuvon alas. Varmista, että reitti on selvä, ettet menetä kontrollia ajoneuvoon ja onnistuisit välttämään mahdollisia seurauksia.

1. Seiso rintamasuunta rinteeseen alapäätä kohti, suhteessa ajoneuvoon niin, että pystyt käyttämään takajarrua oikealla kädellä.
2. Varmista ettei jalkasi kosketa renkaita ja tarkkaile jalansijoja.
3. Vie ajoneuvo väärinpäin rinnettä alas varovasti ja hitaasti, samalla kun kontrolloit vauhtia takajarrulla.
4. Jos menetät hallinnan ajoneuvoon, turvallisuutesi vuoksi, hylkää ote ajoneuvosta.

Ajaminen alamäkeen

Yleisesti paras tapa laskeutua rinnettä on että ajoneuvon keula osoittaa suoraan alas rinteeseen suuntaisesti. Vältä kallistuksia ettei ajoneuvo pääse kaatumaan toiselle puolelle. Huoleton ajaminen alamäkeen saattaa johtaa ajoneuvon hallinnan menettämiseen tai sen kaatumiseen. Alasajossa, siirrä painosi mahdollisimman taakse. Lähestyttäessä alamäkeä, pysähdy ja tutki maasto alapuolella. Älä koskaan aja paikkaan, johon ei ole hyvä näkyvyys. Vältä alamäkeen ajamista isolla vauhdilla.

Kun olet valinnut turvallisen reitin alasajoon, valitse pienin vaihde, siirrä painosi taakse niin että kätesi ovat suorana ohjaustankoon, ja aja hitaasti alas pienellä nopeudella kaasun ollessa kiinni.

Käytä pääasiallisesti takajarrua vauhdin rajoittamiseen. Älä käytä etu- tai takajarrua voimakkaasti tai äkillisesti kun laskeudut alamäkeen.

Muista, jarruteho alenee jos rinteeseen pinta on liukas tai irtonainen, kun ajat alamäkeen.

Mäen ja rinteiden ylitys ja kääntäminen

Rinteiden ylittäminen ja ajaminen rinteessä on erilaista kuin ajo tasaisella. Ole varovainen kun ajat rinteessä. Harjoittele ajoa loivassa, helpossa rinteessä ennen kuin päätät mennä jyrkempiin tai muuten vaikeampiin maastoihin.

Väärin suoritettu rinteeseen poikkiajo tai kääntäminen rinteessä voi johtaa ajoneuvon hallinnan menettämiseen tai sen kaatumiseen. Vältä jyrkän rinteeseen poikkiajoa, jos mahdollista.

Mäen tai rinteiden ylitys:

- Huolehdi tasapainosta ja vakaudesta kun ajat rinteeseen poikki. Sinun pitää siirtää ajoneuvossa kehosi paino ylärinteeseen päin. Tee näin, siirrä painosi pois satulan keskiosasta ja kallista kehoasi ylärinteeseen päin.
- Liukkaalla tai irtonaisella ajoalustalla voit myös joutua yliohejaamaan ylärinteeseen päin säilyttääksesi ajosuunnan.
- Vältä ajamista rinteeseen poikki, jos rinne on jyrkkä, liukas tai epätasainen.

Käännöksen teko rinteessä:

- Rinnasta ajoa tasaisella alustalla, voit joutua siirtämään enemmän painoa ja kallistamaan kehoasi enemmän kun käännyt rinteessä.
- Älä tee käännöstä rinteessä ennen kuin olet oppinut tasaisen alustan kääntymistekniikan ja pystyt kääntymään maastossa ilman ongelmia.

Vesiesteen ylitys

Tämän mönkijän renkailla on taipumusta jonkin verran kellumiseen. Ajettaessa ajoneuvolla syvän tai virtaavan veden poikki, voi vesi aiheuttaa vedon häviämisen, ja siten hallinnan menetyksen, joka voi johtaa onnettomuuteen. Älä koskaan aja tätä mönkijää voimakkaasti virtaavan veden poikki tai syvemmissä vedessä.

Kun ylität puroa, varmista ettei se ole liian syvä ja ettei virtaus ole liian voimakasta.

- Valitse sellainen ylityskohta, jossa molemmat pientareet ovat loivia ja tasaisia.
- Ylitä vesieste hitaasti ja tasaisella nopeudella.
- Tarkasta ettei veden alla ole esteitä ja liukkaita kiviä.
- Vältä veden pääsyä sytytystulpalle tai ilmansuodattimeen, nämä voivat johtaa moottorin sammumiseen.
- Veden ylityksen jälkeen, testaa aina etu- ja takajarrujen toiminta. Veden ylityksen jälkeen voi jarrujen teho ja suorituskyky olla normaalia pienempi. Tarvittaessa, käytä jarruja toistuvasti kunnes ne tuntuvat kuivilta ja toiminta normaalilta.

Ajaminen mönkijällä luo mieleenpainuvan elämyksen, jonka muistat lopun elämääsi! Toivotamme Sinulle turvallisia ja nautinnollisia ajohetkiä!